Komission ehdotus 30.11.2016 uusiutuvan energian direktiiviksi; U 5/2017 vp

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta 22.2.2017

Hanne Siikavirta
Neuvotteleva virkamies
TEM/energiaosasto

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Komission puhtaan energian paketti

- **Komissio julkaisi 30.11.2016 puhtaan energian paketin**
- **Paketti sisältää 8 lainsäädäntöehdotusta**
  - Sähkömarkkinadirektiivi
  - Sähkömarkkina-asetus
  - Asetus sähkömarkkinaviranomaisten yhteistyöelimestä (ACER-asetus)
  - Sähkön toimitusvarmuusasetus
  - **Uusiutuvan energian direktiivi (ns. REDII; 2021-2030)**
  - Energiatehokkuusdirektiivi
  - Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi
  - **Hallintomalliasetus**

- **Lainsäädäntöehdotusten käsittely alkaa Euroopan parlamentissa ja neuvostossa:**
  - parlamentin ITRE valiokunnan raportööri valittu
  - Energianeuvostossa 27.2. näkemysten vaihto koko paketista
  - ei vielä tietoa REDII:n käsittelyaikataulusta neuvoston energiatyöryhmässä

Ehdotus uusiutuvan energian direktiiviksi (REDII)

- ***EU:n uusiutuvan energian sitova tavoite 2030 (27 %)***
- Yhteys Energiaunionin hallintomallia koskevaan asetusehdotukseen

Uusiutuvilla tuotettu sähkö ja sen tukeminen	**Pientuottajat ja uusiutuvan energian yhteisöt**	**Uusiutuva energia lämmitys- ja jäähdytyssektorilla**
Uusiutuva energia liikenteessä	**Bioenergian kestävyys**	**Alkuperätakuut, hallinnolliset asiat jne.**

Ehdotus uusiutuvan energian direktiiviksi (KOM (2016) 767 lopullinen; sisältöä (1)

- **Koskee vuosia 2021-2030**

- **Jäsenvaltiot varmistavat yhteisesti, että EU:n uusiutuvan energian osuus energian loppukulutuksesta on vähintään 27 % v. 2030**

- **Ei sitovia kansallisia tavoitteita, kukin jäsenvaltio asettaa uusiutuvan energian tavoitteet hallintomalliasetuksen mukaisessa kansallisessa ilmasto- ja energiasuunnitelmassa; Minimitavoite 2021 eteenpäin vuoden 2020 tavoite, Suomelle 38 %**

- **Uusiutuvan sähkön tukijärjestelmät**
  - Jäsenmaa saa tukea, tukijärjestelmät markkinaehtoisemmaksi
  - Noudatettava edelleen **EU:n valtiontukisääntelyä**
  - Avattava asteittain muissa jäsenvaltioissa sijaitseville laitoksille
    - 2021-2025 vähintään 10 %
    - 2026-2030 vähintään 15 %

Ehdotus uusiutuvan energian direktiiviksi; sisältöä (2)

- **Jäsenvaltion pyrittävä lisäämään uusiutuvan energian osuutta lämmitys- ja jäähdytyssektorilla yhdellä prosenttiyksiköllä vuodessa**

- **Kaukolämpö- ja jäähdytysjärjestelmät on avattava uusiutuvista energialähteistä taikka jätelämmöstä tai –jäähdytyksestä tuetettavalle lämmölle tai jäähdytykselle**

- **Liikenteen tavoitteet (3)**

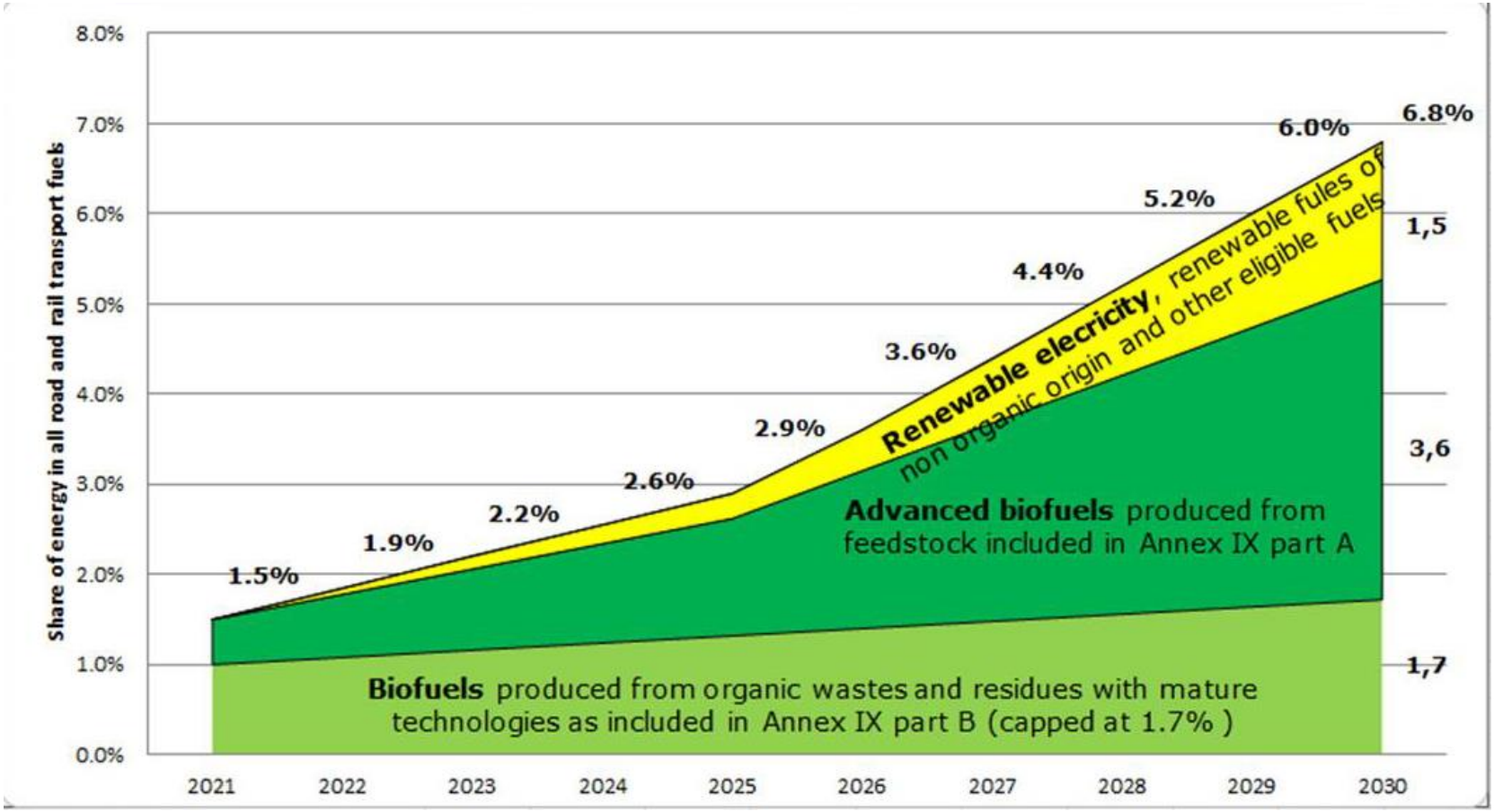
- **Kestävyyskriteerit ja kasvihuonekaasupäästövähennyskriteerit liikenteen biopolttoaineiden ja bionesteiden lisäksi kiinteiden ja kaasumaisten biomassasta tuotettujen polttoaineiden käytölle sähkön ja lämmöntuotannossa ja jäähdytyksessä**

Ehdotus uusiutuvan energian direktiiviksi; sisältöä (3), liikenne

- **Liikennepolttoaineiden toimittajille asetetut minimiosuusvaatimukset:**
  - **1,5 % 2021 ja 6,8 % 2030 (laajempi tavoite); sisältää**
    - **Liitteen IX raaka-aineista valmistetut biopolttoaineet ja biokaasu**
    - **Ei-biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet**
    - **Uusiutuvan sähkön käyttö liikenteessä**
    - **Fossiilisesta jätteestä tuetetut polttoaineet**
  - **0,5 % 2020 ja 3,6 % 2030 erillinen ”alatavoite” kehittyneille**
    - **Ainoastaan liitteen IX A-osan raaka-aineista valmistetut (sisältää mm. teollisuuden, maatalouden ja yhdyskuntien jätteitä, metsäteollisuuden ja maatalouden sivuvirtoja, oksat, latvukset, muut kuin saha- vaneeritukit) biopolttoaineet ja biokaasu**

- **Liitteen IX B-osan raaka-aineista (mm. käytetty ruokaöljy, eläinrasvoja) valmistetuille biopolttoaineille 1,7 %:n katto 2021 alkaen**
- **Ruoka- ja rehuraaka-aineista valmistetuille biopolttoaineille, bionesteille ja biokaasulle katto: 7 % 2020 ja 3,8 % 2030**

RED II, liikenteen polttoainetoimittajien minimiosuusvaatimukset

European Commission 2016

Bioenergian kestävyyskriteerit

Nykyisin liikenteen biopolttoaineille ml. biokaasun liikennekäyttö ja bionesteille, laajenee kiinteiden ja kaasumaisten biomassojen käyttöön sähkön ja lämmöntuotannossa (biokaasu vain sähkön- ja CHP-tuotanto)

Kestävyyskriteerit sisältää 2 osaa:

1. **Biomassan tuotanto**
   - Maatalousbiomassoille
   - Metsäbiomassoille
   - Ei sovelleta teollisuuden ja maatalouden sivuvirroille eikä jätteille
2. **Biomassan käytön kasvihuonekaasupäästövähennyskriteerit**
   - Verrataan fossiilisiin perustuvaan tuotantoon
   - KHK-kriteerit määritelty biopolttoaineille, bionesteille ja biomassapolttoaineille (kiinteät ja kaasumaiset)

   Lisäksi:
   - Biomassalla tuotettavan sähkön tukemiseen rajoituksia: uusissa, yli 20 MW:n laitoksissa tuotannon tulisi olla energiatehokasta yhteistuotantoa

Bioenergian kestävyyskriteereiden soveltaminen

- **Kestävyyskriteereitä sovelletaan**
  - liikenteen biopolttoaineisiin ja bionesteisiin (kuten nykyisinkin)
  - kiinteiden biomassapolttoaineiden käyttöön polttoaineteholtaan 20 MW tai sitä suuremmissa laitoksissa
  - Kaasumaisten biomassapolttoaineiden käyttöön sähköteholtaan 0,5 MW tai sitä suuremmissa laitoksissa

- **Kestävyyskriteerien täyttäminen on ehtona,**
  - että tuotettava energia voidaan ottaa huomioon EU:n uusiutuvan energian tavoitteessa ja jäsenmaiden uusiutuvan energian osuudessa
  - että tuotettava energia otetaan huomioon arvioitaessa uusiutuvaa energiaa koskevien velvoitteiden noudattamista (ml. REDII:een sisältyvät toimet edistää uusiutuvaa energiaa lämmityksessä ja jäähdytyksessä sekä liikenteessä)
  - että käytölle voidaan myöntää taloudellista tukea.

Bioenergian kestävyyskriteerit; biomassan tuotanto

- **Maatalousbiomassojen tuotannon kestävyyskriteerit**
  - Pääosin ennallaan (kuten biopolttoaineet ja –nesteet)
  - Poikkeuksena turvemaita käsittelevä kohta, jossa ei mainita enää kuivatusta.
- **Metsäbiomassan tuotannon kestävyyskriteerit**
  - Kaksiportainen lähestymistapa: **Kriteerit maatasolle** tai kriteerit metsälö- tai metsätilatasolle, jos maatason tietoja ei ole saatavilla
    - Hakkuut tapahtuvat hakkuuluvan mukaisesti
    - Metsät uudistetaan hakkuun jälkeen
    - Korkean suojeluarvon omaavat alueet, mukaan lukien kosteikot ja suot/turvemaat, suojellaan
    - Hakkuiden vaikutukset maaperän laatuun ja luonnon monimuotoisuuteen minimoidaan
    - Hakkuut eivät ylitä metsien pitkän aikavälin tuottokykyä
  - Lisäksi ns. LULUCF-vaatimukset
    - Maa on Pariisin sopimuksen osapuoli ja on ratifioinut sen
    - Maa on toimittanut YK:n ilmastosopimukselle NDC:n (Nationally Determined Contribution), jolle määritetään tiettyjä LULUCF:ää koskevia vaatimuksia
    - Maalla on YK:n ilmastosopimuksen ja Pariisin sopimuksen mukainen kansallinen järjestelmä khk-päästöjen ja poistumien (ml metsä- ja maatalous) raportoimiseksi
    - Mikäli em. tietoja ei ole saatavilla, niin metsälö/metsätilatasolla tulee olla järjestelmät, joilla varmistetaan metsien hiilivarastojen ja nielujen säilyttäminen
  - Komissio arvioi kriteerejä 31.12.2023 mennessä ja voi tarpeen mukaan tehdä muutosehdotuksen

Bioenergian kestävyyskriteerit; kasvihuonekaasupäästövähennysriteerit

- **KHK-kriteerit (kriteeri elinkaaren aikaiselle kasvihuonekaasupäästövähennykselle verrattuna fossiiliseen vertailuarvoon)**

Biopolttoaineet ja bionesteet

- Vähintään 50 %, 5.10.2015 tai tätä ennen toimintansa aloittaneet laitokset
- Vähintään 60 %, laitokset, joiden toiminta alkanut 5.10.2015 jälkeen
- Vähintään 70 %, laitokset, joiden toiminta alkaa 1.1.2021 jälkeen
- Lisäksi: kehittyneiden alatavoitteen biopolttoaineille (liitteen IX A-osan raaka-aineista valmistetut) aina 70 % ?

Biomassapolttoaineet, joita käytetään sähkön- ja lämmöntuotantoon ja jäähdytykseen

- Vähintään 80 %, laitokset, joiden toiminta alkaa 1.1.2021 jälkeen
- Vähintään 85 %, laitokset, joiden toiminta alkaa 1.1.2026 jälkeen

Valtioneuvoston alustavia kantoja (1)

- **VN voi hyväksyä EU:n yhteisen sitovan uusiutuvan energian tavoitteen (väh. 27 % v. 2030) ja Suomen minimitavoitteen (38 %) 2021 eteenpäin**
- **Uusiutuvan sähkön tukijärjestelmiä koskevat yleiset periaatteet hyväksyttävissä, VN ei kannata tukijärjestelmien pakollista avaamista muissa jäsenvaltioissa sijaitseville uusiutuvista sähköä tuottaville laitoksille**
- **Uusiutuvan sähkön tukijärjestelmien avaamisen ja muun jäsenvaltioiden välisen yhteistyön tulee olla vapaaehtoista ja perustua kyseisten jäsenvaltioiden keskinäisiin sopimuksiin**
- **Tavoitteen lisätä uusiutuvan energian osuutta lämmityksessä ja jäähdytyksessä tulisi olla indikatiivinen sen tulisi koskea koko kautta 2021-2030 (10 %:n lisäys) vuosittaisen prosenttiyksikön lisäystavoitteen sijasta**
- **Jäsenvaltion päätäntävallassa, miten uusiutuvan osuutta lämmityksessä ja jäähdytyksessä lisätään**

Valtioneuvoston alustavia kantoja (2)

- **Muiden lämmitys- ja jäähdytysmuotojen kanssa kilpailevaan kaukolämpöön- ja jäähdytykseen ei uuttaa pakollista EU-tason sääntelyä (mm. kaukolämpöverkkojen avaaminen)**
- **VN pitää hyvänä liikenteen uusiutuvan energian käytön ja kehittyneille biopolttoaineiden sitovia osuustavoitteita; kehittyneiden biopolttoaineiden määritelmä ja liitteen IX raaka-aineluettelo rajoittaa liikaa kehittyneiksi katsottavia jäte- ja tähdepohjaisia biopolttoaineita**
- **Liikenteen uusiutuvien polttoaineiden määrittelyjä ja osuuksia katsottava kokonaisuutena sekä määriteltävä selkeästi, mitä reunaehtoja direktiivi asettaa jäsenvaltiolle koskien kansallisia edistämistoimia (mm. miten kohdellaan jäte- ja tähdepohjaisia biopolttoaineita, jotka valmistettu muista kuin liitteen IX raaka-aineista)**

Valtioneuvoston alustavia kantoja (3)

- **VN voi hyväksyä bioenergian kestävyyskriteereiden laajentamisen myös kiinteisiin ja kaasumaisiin ja sähkön- ja lämmöntuotannossa käytettäviin biomassoihin; tärkeää hyödyntää olemassa olevia menetelmiä kestävyyden todentamisessa**
- **Kestävyyskriteereiden soveltamisen rajaukset kannatettavia (mm. jäte- ja tähdemateriaaleille ainoastaan KHK-kriteerit, kiinteille biomaasoille 20 MW laitoskokoraja, KHK-kriteereiden soveltaminen ainoastaan uusille 2021 tai sen jälkeen toimintansa aloittaville laitoksille)**
- **VN pitää hyvänä, että metsäbiomassan tuotannon kestävyyttä on mahdollista tarkastella maatasolla**
- **VN pitää tärkeänä, että ehdotukseen sisältyvästä kaksiportaisesta mallista tulee myös yksityiskohdiltaan tarkoituksenmukainen ja se on mahdollista toteuttaa mielekkäästi ja ilman tarpeetonta hallinnollista taakkaa.**

Valtioneuvoston alustavia kantoja (4)

- **VN kiinnittää huomiota metsäbiomassojen tuotannon kestävyyskriteerien tarkasteluun vuoden 2023 loppuun mennessä sekä mahdollisuuteen tehdä niitä koskevia muutoksia. VN pitää tarpeellisena arvioida tarkastelun tarpeellisuutta ja ajankohtaa.**
- **VN:lle on tärkeää, että kestävän bioenergian lisäämistä ei rajoiteta. Tässä suhteessa on syytä kiinnittää huomiota mm. turvemaiden käsittelyyn ehdotuksessa. Kestävyyskriteerien ei tulisi rajoittaa esim. sellaisten biomassojen energiakäyttöä, jotka on viljelty nykyisillä, turvemailla sijaitsevilla pelloilla.**
- **VN:lle on tärkeää, että kestävyyskriteerien täyttymisen osoittaminen on mahdollista toteuttaa uskottavasti ja luotettavasti sekä ilman tarpeetonta hallinnollista taakkaa ja siitä aiheutuvia kustannuksia. Täytäntöönpanossa tulee säilyä riittävä kansallinen liikkumavara ja tässä suhteessa ehdotukseen sisältyvää säädösvallan siirtoa tulee tarkastella erityisen huolellisesti.**
- **Kestävyyskriteereiden yksityiskohtia tarve analysoida tarkemmin, myös tarkistustarpeita**

- **Tarvitaan paljon selvennyksiä komissiolta sekä kansallista analyysia koko REDII:n eri artikloihin ja liitteisiin**